

Prof. Krzysztof Jajuga

Prof. Józef Dziechciarz

Profesor Stanisława Bartosiewicz – wspomnienie

Kilka dni temu otrzymaliśmy bardzo smutną wiadomość, że Pani Profesor Stanisława Bartosiewicz odeszła od nas na zawsze.

Przez całe życie naukowe, przez siedemdziesiąt pięć lat, czyli od momentu powołania szkoły w 1947 roku, Pani Profesor była związana z naszą uczelnią.

Stanisława Maria Helena Bartosiewicz urodziła się 8 maja 1920 roku w Brzeżanach (obwód tarnopolski). W 1938 roku ukończyła edukację w gimnazjum neoklasycznym i rozpoczęła studia w Akademii Handlu Zagranicznego we Lwowie. Po wybuchu wojny, Pani Stanisława Bartosiewicz przerwała studia i podjęła pracę zawodową.

W 1946 roku Pani Profesor osiedliła się na Dolnym Śląsku. Wciąż pracując, od 1947 roku kontynuowała przerwane z powodu wojny studia w nowo utworzonej prywatnej Wyższej Szkole Handlowej we Wrocławiu, na kierunku administracja przedsiębiorstw, będąc jedną z pierwszych studentek naszej uczelni.

Zainteresowania naukowe Pani Profesor kształtowały się pod wpływem Jej Mistrza – Profesora Jana Falewicza. To właśnie Profesor Jan Falewicz w 1947 roku – po przejrzeniu notatek Pani Profesor z prowadzonego przez siebie wykładu „Ekonomia przedsiębiorstw” – zaproponował Jej stanowisko asystentki wolontariuszki w Katedrze Ekonomii Przedsiębiorstwa (późniejsza Katedra Statystyki). Wykład ten dotyczył ekonometrycznej analizy kosztów.

Pani Profesor Stanisława Bartosiewicz w dniu 26 listopada 1949 roku otrzymała dyplom ukończenia studiów I stopnia. Jej dyplom nosi numer dwa.

Jej praca dyplomowa nosiła tytuł Krytyka systemu Clarka, a promotorem tej dysertacji był profesor Jan Falewicz.

W latach 1951-1953 studiowała na Wydziale Finansów naszej uczelni (wtedy Wyższej Szkoły Handlowej we Wrocławiu). Obroniła pracę magisterską pt. Analiza regresji, jako narzędzie badania gospodarności przedsiębiorstw i 2 lipca 1953 roku otrzymała dyplom magistra ekonomisty w zakresie statystyki. Promotorem pracy magisterskiej był profesor Jan Falewicz. Tuż po studiach w latach 1953-1957 Stanisława Bartosiewicz pracowała, jako starszy asystent w Centralnym Instytucie Dokumentacji Naukowo-Technicznej w Warszawie. Po powrocie do Wrocławia została adiunktem w Katedrze Statystyki naszej uczelni (wtedy: Wyższej Szkoły Ekonomicznej we Wrocławiu).

W 1962 roku obroniła pracę doktorską pt. Adekwatność wskaźników charakteryzujących działalność przedsiębiorstw, uzyskując stopień doktora nauk ekonomicznych. W 1968 roku została powołana na stanowisko docenta w Instytucie Metod Rachunku Ekonomicznego Wyższej Szkoły Ekonomicznej we Wrocławiu. Jednocześnie objęła kierownictwo Zakładu Ekonometrii, później Katedry Ekonometrii. Funkcję tę pełniła aż do momentu przejścia na emeryturę w 1990 roku. Pani Profesor Stanisława Bartosiewicz uzyskała stopień doktora habilitowanego nauk ekonomicznych 2 lutego 1984 roku za książkę pt. „Ekonometria. Technologia ekonometrycznego przetwarzania informacji”, a w 1988 roku otrzymała tytuł profesora nadzwyczajnego nauk ekonomicznych.

Dwudziestego drugiego listopada 2007 roku Senat Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu nadał Pani Profesor Bartosiewicz tytuł honorowego profesora. Senat Uniwersytetu

Ekonomicznego we Wrocławiu, w uznaniu Jej dorobku i zasług dla uczelni, uhonorował Ją najwyższą godnością akademicką – tytułem doktora Honoris Causa. Uroczystość wręczenia dyplomu doktora Honoris Causa Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu odbyła się 12 marca 2020 roku.

Przebieg kariery zawodowej Pani Profesor Stanisławy Bartosiewicz na Uniwersytecie Ekonomicznym we Wrocławiu był następujący:

- 25.03.1947-31.12.1947 – asystent wolontariusz;
- 1.01.1948-31.12.1949 – asystent;
- 1.01.1950-30.08.1953 i 1.12.1957-31.12.1957 – starszy asystent;
- 1.01.1958-31.10.1968 – adiunkt;
- 1.11.1968-31.05.1988 – docent;
- 1.06.1988-30.11.1990 – profesor;
- 1.12.1990-30.09.2006 – 1/3 etatu na stanowisku profesora.

Za swoje bogate osiągnięcia Pani Profesor Stanisława Bartosiewicz otrzymała wiele odznaczeń i wyróżnień przyznawanych przez państwo, środowisko naukowe i inne instytucje. Pani Profesor Stanisława Bartosiewicz jest uhonorowana odznaczeniami: Krzyż Kawalerski i Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski, Złoty Krzyż Zasługi. Została również odznaczona Medalem Komisji Edukacji Narodowej oraz Odznaką Zasłużonego Nauczyciela. Posiada regionalne nagrody Odznaki Budowniczego Wrocławia i Zasłużony dla Dolnego Śląska. Otrzymała tytuł Kryształowego Absolwenta (Alumnus), który został przyznany w imieniu Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, jako wyraz uznania dla wieloletniego dorobku naukowego i dydaktycznego Pani Profesor oraz wyraz podziwu dla zaangażowania w pracę na rzecz środowiska akademickiego. Alma Mater przyznała jej Medal Zasługi dla Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu. Dwudziestego pierwszego maja 2019 roku Prezes Głównego Urzędu Statystycznego przyznał Jej odznakę honorową za zasługi dla statystyki Rzeczypospolitej Polskiej.

Pani Profesor Stanisława Bartosiewicz współtworzyła wrocławską szkołę ekonometryczną. Najważniejszymi obszarami Jej badań naukowych są: modelowanie ekonometryczne, wielowymiarowa analiza porównawcza oraz matematyczne metody podejmowania decyzji. Pani Profesor jest autorką wielu metod w tym zakresie – są nimi przede wszystkim: grafowa metoda doboru zmiennych objaśniających w modelu liniowym i modelach nieliniowych, metoda doboru postaci analitycznej modelu z wieloma zmiennymi objaśniającymi, testy symetrii i autokorelacji reszt, metoda wyznaczania ścieżki proporcjonalnego rozwoju, metoda konstrukcji zmiennych syntetycznych, metoda wyznaczania jednorodnych w sensie regresji podzbiorów zbioru obiektów, sposób podejmowania decyzji w skali centralnej z wykorzystaniem teorii gier, cybernetyczny układ względnie odosobniony przedsiębiorstwa.

W obszarze modelowania ekonometrycznego Pani Profesor Stanisława Bartosiewicz jest autorką dwóch monografii. Pierwsza z nich to książka „Ekonometria. Technologia ekonometrycznego przetwarzania informacji”. Przedstawiony jest w niej całościowy proces

przetwarzania informacji ekonomicznych za pomocą modelu ekonometrycznego. Druga monografia, nosząca tytuł „Specyfikacja modeli ekonometrycznych i ich wykorzystanie w analizie zjawisk społeczno-gospodarczych” jest podsumowaniem i przeglądem oryginalnego dorobku naukowego Pani Profesor Stanisławy Bartosiewicz. Zagadnienia prezentowane w tej publikacji obejmują cały proces modelowania i wnioskowania ekonometrycznego.

Bardzo ważnym nurtem działalności naukowej Pani Profesor Stanisławy Bartosiewicz jest łączenie teorii modelowania ekonometrycznego z zastosowaniami ekonomicznymi, zwłaszcza w skali mikro. Powstałe w tym zakresie prace nadawały się do bezpośredniego zastosowania w praktyce. Można tu wymienić na przykład opracowania dotyczące: systemu rozliczania części zamiennych w naprawianych pojazdach samochodowych, planowania optymalnej wielkości magazynu czy systemu wskaźników techniczno-ekonomicznych dla zarządzania gospodarką pomocniczą.

Pani Profesor Stanisława Bartosiewicz była aktywna naukowo przez całe swoje życie. W ostatnich kilkunastu latach opublikowała wiele artykułów dotyczących zagadnień metodycznych wzrostu i rozwoju społeczno-gospodarczego. Aktywność naukowa Pani Profesor to również uczestnictwo w konferencjach. Na jednej z nich – zorganizowanej w lipcu 2018 roku z okazji stu lat Głównego Urzędu Statystycznego – Pani Profesor przedstawiła refleksje na temat przeprowadzonego w 1921 roku, pierwszego spisu powszechnego po uzyskaniu niepodległości.

W okresie pandemii Pani Profesor kilkakrotnie uczestniczyła online w konferencjach, ostatnia z nich to organizowana w marcu 2022 roku, pięćdziesiąta ósma Konferencja Ekonometryków, Statystyków i Matematyków Polski Południowej.

Pani Profesor Stanisława Bartosiewicz miała wielkie osiągnięcia w kształceniu kadr naukowych i w działalności dydaktyczno-wychowawczej. Tak jak Ją w pracy naukowej inspirował Profesor Falewicz, tak i Ona inspirowała swoich uczniów, pobudzając ich indywidualność. Pani Profesor napisała książkę „Ekonometria wrocławska”, zawierającą przegląd osiągnięć osób zajmujących się metodami ekonometrycznymi w ośrodku wrocławskim. Wielu z nich to wychowankowie Pani Profesor.

Pani Profesor Stanisława Bartosiewicz była promotorką dziewięciu obronionych prac doktorskich. Opiekowała się również dziewięcioma habilitantami. Była także recenzentką 36 prac doktorskich i sześciu rozpraw habilitacyjnych. Była promotorką licznych prac magisterskich i dyplomowych. Była współautorką czterech podręczników i jedenastu skryptów.

Pani Profesor zawsze służyła pomocą wielu osobom – studentom i naukowcom. Chętnie pomagała osobom przygotowującym rozprawy doktorskie i habilitacyjne oraz monografie profesorskie.

Była nauczycielką i opiekunką licznego grona wychowanków, uczonych oraz ekonomistów – kadr gospodarki i administracji. Cieszyła się powszechnym szacunkiem, uznaniem i poważaniem polskich statystyków i ekonometryków. Kilkakrotnie była wybierana do Komitetu Statystyki i Ekonometrii PAN.

Pani Profesor Stanisława Bartosiewicz miała również wielkie zasługi w tworzeniu i rozwoju Wydziału Zarządzania i Informatyki Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu (później: Wydział Zarządzania, Informatyki i Finansów Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu). W latach 1976-1990 pełniła funkcje dziekana i prodziekana tego wydziału. W swojej działalności na uczelni pełniła też inne funkcje, np. kierownika punktu konsultacyjnego w Jeleniej Górze czy też członka Senatu.

Pani Profesor Stanisława Bartosiewicz była Mistrzem dla wielu swoich uczniów. Jej unikalne podejście polegało na tym, że zawsze zwracała uwagę na indywidualność i rozwój osobowości naukowej. Miała rzadką umiejętność rozpoznawania potencjału praktycznego podejścia i szybkiej interpretacji skomplikowanych metod ilościowych.

Równie wyróżniającą cechą Jej postaci była niezwykle rzadka umiejętność odróżnienia problemu od osoby, która go reprezentuje. Swoimi wypowiedziami zawsze podkreślała, że nie warto obrażać się na nikogo, bo wrogie uczucia wobec innych najbardziej szkodzą tym, którzy je odczuwają, a rzadko szkodzą tym, którzy nas dotknęli.

Pani Profesor posiadała wyjątkowy dar, taki jak umiejętność analizowania i trafnego uogólniania, spostrzegawczość, talent w motywowaniu innych do działań twórczych oraz naukową intuicję. Credo Pani Profesor: nie mów o stronie technicznej, mów o idei – o pomysłu, jest dobrą ilustracją tej cechy, którą uzupełnia unikalna umiejętność takiego prowadzenia rozmowy, które prowadzi do rozwiązywania problemu.

Napisała książkę o skomplikowanych zagadnieniach ekonometrii z humorystycznego punktu widzenia. Książka nosi tytuł Ekonometria z przymrużeniem oka.

Nigdy nie przestawała dążyć do samorozwoju. Ze swoim szczególnym dystansem do siebie i żartobliwym tonem mówiła o swoich osiągnięciach, które obejmowały naukę obsługi komputera w wieku 84 lat. Miała umiejętność pisania uporządkowanych wierszy opartych na japońskich wzorach. W życiu prywatnym zasłynęła jako znawczyni dowcipów kresowych, opowiadanych z wielką elokwencją i oryginalnym akcentem. Pani Profesor Stanisława Bartosiewicz to osoba o bogatej historii życiowej. Podzieliła się niektórymi z tych doświadczeń życiowych w swojej autobiograficznej książce Okruchy życia.

Istotną cechą jej prac naukowych była dbałość o to, aby rozważania teoretyczne były proste, komunikatywne i praktyczne.

Pani Profesor przekazała kiedyś takie autorskie sentencje:

Jak być szczęśliwym?

Kilka moich „nieuczesanych” myśli o szczęściu człowieka

- 1. Chcesz być szczęśliwy, to się ucz!***
- 2. Chcesz być szczęśliwy, bądź umiarkowanie tolerancyjny wobec bliskiego sobie otoczenia!***
- 3. Chcesz być szczęśliwy, naucz się wartościowania swoich cech w stosunku do otoczenia!***
- 4. Chcesz być szczęśliwy, miej prawdziwe poczucie humoru!***
- 5. Chcesz być szczęśliwy, miej na uwadze, że stałe niezmiennie sukcesy, wspaniałe osiągnięcia, pochwały i nagrody od innych prowadzą do nudy!***

Żegnamy człowieka – wzór wybitnej uczonej i wychowawczyni. Osobę światłą, otwartą, życzliwą i twórczą.

Na zawsze pozostanie w naszej wdzięcznej pamięci.